

SLOVENSKI NAROD.

Izkaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ganimo se!

III.

Daljša rana na našem narodnem telesu je pomanjkanje delavnosti; in to, kar smo v prvem članku očitali izobraženim domoljubom, velja v veliko večji meri še o našem prostem narodu. Priznati moramo, da sicer lenoba in nedelavnost nista splošnji lastnosti našega kmeta, temveč, da se pri njem opazujeta le pod posebnimi okoliščinami. Naš narod je od pamtiveka poljedelski narod in obdelovanje zemlje mu je še pred nedavnim časom donášalo toliko, da je lahko brezkrbno živel in z dohodki svojimi pokrival tudi vse tekoče potrebe. A razmere so se za poljedelca v razmerno kratkem času obrnile na slabše; razen pomnožitve prebivalstva nastopila je tudi pomnožitev davkov ter prišle so slabe letine. Dohodki obdelovanja zemlje postali so vsled tega nedostatni za pokritje vseh potreb.

Naravno je, da bi se bili dohodki našemu kmetu lahko po drugem potu pomnožili; treba mu je bilo obilo svojo družino odgojiti tako, da bi bila sposobna za razna rokodelstva, za katera so v našo domovino vedno še najemajo tuji delavci. In tudi kočarji, kateri nimajo lastnega zemljišča, bili bi se morali poprijemati rokodelstev, za katera imamo pri nas po vsej domovini še premalo domačih močij. A tu se je pokazala ona napaka, ona slaba lastnost, katera je v veliki meri kriva, da naše kmetijstvo nikakor napredovati ne more. Mej tem, ko ima naš kmet veselje do kmetijstva, ko prav pridno obdeluje svoja zemljišča, manjka mu veselja do vsakega drugega dela. In tako vidimo, da po nekaterih

družinah še celo po leti postajajo sinovi in hčere, s katerimi jih je Bog v obilnej meri obdaroval, po vaseh brez dela, ali pa, da se leno raztezajo v senci košatih dreves. In kako potrato delavnih močij časih opazujemo! Po tri osebe so po navadi navzočne pri oranji, katerih jedna vodi živino, druga drži plužna kola, tretja pa plug, mej tem ko drugod vse to opravlja po jedna osoba. Kako uspešno bi se tu dve moči za kako drugo delo porabili dali!

Ako pa je naposled kmet naš primoran vender le lotiti se kakega drugega posla, postaje zamišljen, pride ob dobro voljo in vsled tega tudi začenja svoje delo površno opravljati ali pa celo zanemarjati, tako, da je gospodar naposled primoran odpustiti ga ter si najeti tujega delavca.

To vidimo posebno pri zidarstvu, kjer naši domači zidarji le redkokedaj dobivajo posla, ker so prepočasni, preokorni in premalo izurjeni, mej tem, ko so zidarji, katere k nam pošilja Italija, marljivi, gibčni in iznadljivi delavci. Poslednje dve lastnosti ne bilo bi tudi našim ljudem težko pridobiti, a ker jim manjka prve, namreč marljivosti, nij mogoče, da bi v svojem rokodelstvu popolnejši postajali. Vsled tega videli smo, da so se pri železničnih stavbah pri nas rabili za boljša dela le Italijani, mej tem, ko so domači delavci morali zadovoljni biti z manjšim plačilom in trudnejšim delom. A namestu, da bi bili naši delavci spoznali vzrok temu postopanju ter skušali posnemati tujce v marljivosti in iznajdljivosti, doživeli smo ravno nasprotno pri zidani šentpetersko-reške železnice, kjer so se naši delavci opijanili zato, da so mogli na-

pasti italijansko delavce, ker so svoj posel spretnjeje opravljali nego oni.

Isto tako je tudi z ostalimi rokodelstvi po Slovenskem, zato pa tudi skoro povsod vidimo, da tuje moči izpodrivajo našega slovenskega rokodelca, kateri je le malokedaj sposoben delati tako marljivo in vsled tega tako ceno, ter tako vkusno, kakor tujec.

—r.

Sic transit gloria mundi.

Tako bi se govorilo lahko o železnem nemškem Bismarku, ki na pragu svojega življenja in na vrhuncu svoje slave stoječ, strupeno in otožno zre globoko pod se, kjer se guete in prepira po njem združen, a njemu nevhvaležen nemški narod.

Kako težko si je pridobiti zaslug za domovino v takej meri, kot si jih je pridobil Bismark, in tako hitro, v trenutku je pozabljen lovorjev venec, ki je obsipal ne le njegovo glavo, temveč vsako najmanjšo stopinjo njegove politike. V resnici, vzkliknil bi lahko železni mož: „vse je ničevno“, ko bi bil rahločuten poet.

Kadar se rodé in kadar umirajo velikani, govori pravljica, da se vrše spremembe v naravi na daleč okrog. Poslednje prerokujemo lahko tudi mi v trenutku, ko zatisne Bismark svoje trudne oči, ali če postane v resnici politično mrtev mož mej štirimi stenami v Barzinu, kakor poročajo poslednje vesti!

In da je poslednje po naši misli skoro zagotovljeno, nij čuda. Kdor je opazoval zadnje leto gibanje nemškega naroda v parlamentu ali pri volitvah, videl je, kako se je boril državni kancelar z vso silo svoje avtoritete in na podlagi svojih neizmernih zaslug z naspro-

Listek.

Slavnostni govor

pri svečanosti

Štefana Modrinjaka.

Govoril Božidar Raič v Dravskem Središču na 25. den meseca septembra 1881.

(Dalje).

Gradec je glavno mesto Štajerske vojvodine, in društvo rdečega križa nabilo je na hramne ogle oglase tudi v slovenskem jeziku, pa glej! strgali in zdrli so je Nemci s sten, zoleči, ka je Gradec nemško mesto, in ta dogodba je strašen hrup zegnala celo v mestnej zbornici proti nam Slovencem; dežela, tore tudi Slovenec, plačuje prilični donesek za graško nemško gledališče, da se kuštrave gospače nemške ondi kakor pavi čepere, a Slovenec nema nikakšne koristi za svoje petice. Štajerski Nemci nas Slovence zaničujejo in črte, posmehujejo se nam ter nam krute vse tudi naj-

naravnejše pravice, naj tore ostanejo za se, a mi damo jim slobo in hočemo se pridružiti sorodnim bratom Slovencem na Kranjskem; — slavič in jastreb nemata v istej kletki prostora. — Naši po krvi in golču bratje Sloveni bivajo onkraj Mure, pravimo jim Prekmurci ali ogrski Sloveni, na broj jih je 65.000, govore čisto pa krepko slovensko, ali magjarska mora preti posisovati jim sok in mozeg slovenskega govora, posilno jim vrivavljje magjarsčino v šole, samo da je počikoši in pobečari. Prekmurci so zelena svrčica slovanske lipe, in spadajo po svojem jeziku, slovstvu k nam Slovencem, k domovini slovenske. Na Koroškem životari do 130.000 naših sorodnikov Slovencev pod žulečim nemškim jarmom, brez narodnih in političkih pravic, brez slovenskih učilnic, še vladiko so dobili, ki pre ne zna slovenski; koroški Slovenci so tudi bivalci razkrojene domovine slovenske, in spadajo v naročaj materi Sloveniji. — Goriske Slovence, tržaške našince, sokolske

bratove v kršnej Istri, poprek naše Primorce strupi laški živelj, in sicer dosle s pregledom nespametno postopajoče vlade avstrijske, katera je onod lahonstvo in švabstvo gojila, a slovenstvo dušila, kar se še dnes nij spremenilo. Kranjska na sredini svojih posestrim močenic še razmerno najmenje trpi od tujstva. Čvrsti in jaki Medjumurci in kajkavsko narečje govoreči Prekdravci in Preksotlavci tudi spadajo, kar je učenjastvo dokazalo, v kolotač naše slovensčine. Vse te razkropljene deline, iznemši kajkavske Hrvat, morajo se oklenoti svojega naravnega središča, — bele Ljubljane — bodoče prestolnice materi Sloveniji. Združeni se objčimo in okrepimo, duševni razvoj na narodnem stališči bode lehek, gospodarstveni napredek brz in uprava tonja. — Jeli pa je zjedinjenje razpršenih Slovencev možno pod dvoglavnim orlom avstrijske cesarjevine? Odgovor temu pritruje iz naslednjih uzrokov:

1. Slovenci živijo v področji avstrijske

tujočimi elementi! Obdržal se je na vrhunci politično razburjenega morja, le ker je bil Bismark; vsak drug bi se bil utopil uže pod težo nasprotujočih se frakcij v parlamentu.

A boriti se s strankarskimi zastopniki je lažje, kot z narodom samim.

Zaradi tega je stal Bismark kakor skala, dokler se je boril le s parlamentom. Teroriziral ga je vsako leto s klicem, da gre; a potolažil se je zopet vsak pot s kakovo piškavo zaupnico.

Vender zdaj stoji ves narod proti njemu.

Zadnje volitve v Nemčiji so pokazale, da nijma zaupanja niti pri liberalcih niti pri konservativcih. Prvi zahtevajo od njega odločno po njihovih mislih svobodne politike in zboljšanja finančnih in socialnih mizer; drugi se ne zadovoljijo le z jednim podanim prstom; po celem roki stezajo, ali pa se rajši kujajo.

Takove so razmere v Nemčiji. Čudno nij, da preté napraviti jedenkrat odločno krizo, kajti mož, ki se imenuje železni, ne more kreniti niti na levo niti na desno.

Kaj pa potem? Poslednje vprašanje je važno posebno za nas Slované.

Konstatirati si upamo, da pade z Bismarkom mogočen steber, na kateri se opira zdaj takozvani zagotovljeni evropski mir. Bismark je bil mož, ki je vedel vplivati ne samo na ugodne razmere s Francosko, temveč odvrčeval je s svojo avtoriteto aktivno rusko politiko in ščuval s kombinacijami Avstrijo proti slovanskej ideji.

Rezultat teh Bismarkovih zaslug za nas Slovence preračuni vsak izmed nas lahko sam.

Mi Slovani pozdravljali bodemo z veseljem dan, ko se razglasi novica, da je postal železni mož Bismark politično mrtev.

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. novembra.

Listi pripovedujejo, da se bodo prav kmalu imenovali novi udje za **gospodsko zbornico**. Da bodo mej temi Rodič, Filipovič in Belcredi, je gotovo. „D. Ztg.“ hoče vedeti, da je uže imenovanih 14 novih udov, a da se njihova imena še prikrivajo.

Krivošijanci niso prišli k novačenju. Čuje se, da se bode uvelo tam obsedno stanje, ako ne bode ljudstvo voljno ukloniti se vojnim zahtevam. Cesta, ki pelje v Črno goro, je zaprta, da se Krivošijancem zabrani odhod.

oblasti*), in v cesarjevini se lahko menja uprava; vsaj 1867. leta razčesnoli so nam avstrijsko državo na dve plati tako, ka imamo dvojno drago ministerstvo, o čemur nij primera v Evropi. Ta razdvoj donesel je s seboj mnogo jako nepovoljnih nasledkov, ter nam prezgoda v hladni grob vrgel našega vrlega Tomana v tujini.

2. Nadvojvoda Ivan, prijatelj nam zatiranim Slovincem, razgovarjal se je z očoj Slovencev, dr. Bleiweisom, o našem združenju 1848. leta, in rekel, ka jegovo veličanstvo nema ničesar nasproti, ako se narod sporazume.

3. Svetli cesar je o imenitnej priliki račil povedati: „Avstrija je zahod pravici vseh jenih narodov“, in Avstrija bode Slovincem pravična, kedar jim uresniči zjedinjenje, da narodno upravo, urede in učilnice.

4. Prestolni govor od dne 9. oktobra 1879 svečano zagotavlja vsem državljanom narodno ravnopravnost, in besedo Franca Jožefa spo-

*) Rezijani sezajo prek cesarjevinskega oboda.

Vnanje države.

Ministrski predsienik **bolgarski** podal se je v Petrograd, da pri Rusih povpraša kaj storiti, ker Turčija neče priznati bolgarskega zastopnika v Carigradu.

Pri volitvah v **Sofiji** v državni svet izvolilo se je 18 konservativcev, mej temi 3 ministri in 4 liberalci, mej zadnjimi tudi Drinov in prejšnji minister Stojčev.

Italija se hoče okrepiti. Dopisnik v „N. Fr. Pr.“ pripoveduje, da je govoril z odličnim laškim poslaneom, ki zaseda važno mesto. On je dejal, da si italijanski politiki zdaj prizadevajo dobiti močno vlado. Dežela čuti, da je zdanja vlada slabotna; kar dela, je nejasno, nelogično in zmešano in slabi Italijo v notranjem in na zunanje. Prva skrb pravega politika da mora biti, da se moč dežele poviša, bodi si s pomnožitvijo vojne ali marine, bodi si z izpeljavo trdnjav na jugu kakor na severu.

Gambetta je predvčeranjim zbornici razglasil svoj program, če se sme njegov jako previdni in pretehtani govor tako zvati. Gambetta je oznanil, da se bode pod njegovim ministerstvom izvršila revizija uprave, da se bode senat demokratiziral. Tudi je dejal, da se bodo strogo izvrševali cerkveni zakoni. Nekam čudno pa se glase besede Gambettine, ko govori po leg ukrepenja brambene moči tudi „o redukciji v deželnej armadi, marini in breimen dežele“. Ekonomično-socialnih vprašanj, ki so zdaj skoro po celem Evropi na dnevnem redu, se Gambetta nij dotaknil.

Knez **Bismark** igra jako žalostno ulogo. Mej njim in cesarjem vlada popolno sporazumljenje, poročali smo včeraj, in cesar pusti kancelarju popolnem prosto roko. S slednjim tem stavkom je pač le povedano, da železni kancelar sme, ne da bi cesar kaj ugovarjal, ali skleniti zvezo s centrom ali pa da se od-pove svojim državno-socialističnim projektom. Kaj bode storil kancelar? Gotovo je, da bode v prihodnjem državnem zboru taka večina, ki ne bode nič hotela vedeti o načrtih in name-rah Bismarkovih. Stari kancelar je v zadregi!

Portugalski kabinet se je sestavil naslednje: De Fontes, predsednik, finance interimično vojna; Toma Ribeiro, notranje zadeve; Nilhema, justica; Srpa, vnanje zadeve, Hyntze, javna dela; Millo Gouvea, marina.

Dopisi.

Iz Senožec. [Izv. dop.] (Hier wird nur deutsch gesprochen.) Dne 2. t. m. pridem z dvema sodrugoma v restavrantno sobo za II. in I. razred na železniški postaji v Divači. Zahtevamo pivo, ki se nam kmalu donese. A tudi jedli bi radi! Vprašam v naščini, kakšna jedila imajo pripravljena? A „kellner“ v črnem fraku le po nemški odgovarja in našteva. Na to zahtevam slovenski nekaj, a kletar mi zopet

znavamo za posvečeno, to je v vsakem pogledu istinito.

5. Sedanji predsednik ministerstvu blagovolil je očitno v državnem zboru izreči, ka ne pusti ne Nemcev, ne Slovanov, katerim se mi prištevamo, na steno pritiskati, to je, ka se ne sme krivica delati ne Nemcem, ne Slovincem; dokler pa smo mi Slovenci razdeljeni pod različne neslovenske uprave, strašno smo pritis-kani na steno, kar se pravi, našemu jeziku in narodnosti gode se grozne krivice.

6. § 19. državnih osnovnih zakonov, podpisan rokoj jegovega veličanstva, daja vsem avstrijskim narodom jednake narodne pravice, tedaj tudi nam Slovincem, vsaj ondi nij nikakše izjeme.

7. Slovenec plačuje silno velike dače, ktere so mestoma vzpet jako povečane, vsaj korico kruha si mora često Slovenec od lačnih ust odtrgati, samo da se modrim knjižicam zadovolji; Slovenec daja redno, še prek odmerjenega števila, snažne hrabrè in vselej verne junake na krvavo bojišče, da ondi kr-

v „umgangssprache“ odvrne. Zdajci ga vprašam jaz: „Li ne razumete v slovenščini odgovarjati?“ Kletar: „Hier wird nur deutsch gesprochen“. Jaz: „Govoriti pa hočem tú slovenski“. Kletar: „Dann reden Sie mit sich selber — hier spricht und bedient man nur deutsch“. Mi na to pivo plačamo ter takoj odidemo.

Torej, potniki slovenski, zapomnite si: v Divači na **slovenskem** Krasu ne govori se v restavraciji za II. in I. razred nikakor z gosti v naščini, ampak le „deutsch“. — Švabski groš več plača, nego naš plebejski, slovenski! Se ve da, mi Slovenci smo „pregmejn“, da bi hodili v II. ali I. razreda restavracije! Bore-kelnar, ki je neki sam Slovan, neče govoriti v našem jeziku s Slovenci na slovenskej zemlji, na Krasu! Mu je li oštir zabičil, da naj tako dela?

A tu izjavimo, da mi na svojem terènu tega trpti ne moremo, ne smemo in nečemo. Ako pride iz Pulja, Pazina itd. kak Lahon v divaško restavracijo, ga bode te li tudi le „nemški“ stregli? Ne, Lah zahteval bo laški in postreglo se mu bo, kakor je hotel. In Slovenec naj bi ubožnemu kletarju na ljubo svoj materin jezik ne smel rabiti v javnem lokalu? Če pride n. pr. trd naš kmet, ki niti besedice nemške ne razumi, v to „nobel“ sobo, no, ga bode te li izpodili iz nje, ker se v njej le „deutsch“ govori? Mislim, tu ima pač vender-le novce prvo mesto, a ne blažena „umgangssprache“. V divaškej restavraciji bi smel Slovenec le v sobi za III. razred v svojem jeziku zahtevati, česar želi!

Mi smo tu na slovenskem Krasu in naš jezik se ima zlasti v javnem lokalu spoštovati kot vsak drug. To naj si zapomni restavratèr divaški in njegov „zahlkellner“ ter prvi naj slednjega pouči, da bo v prihodnje goste, ki v sobi za II. in I. razred česa v slovenskem jeziku naročé, tudi pošteno in uljudno postregel. Če pa jezika ne zna — pa proč z njim! Surogov v denšnjem času ne manjka, najmenj pa kletarjev! A. — k.

V Šmartnem pri Litiji 12. nov. [Izv. dop.] (Naša šola in naša pošta.) Komaj smo pred par leti dodelali novo šolo pod nesrečnim vodstvom barona Apfaltrerna, s katerim se je še le zdaj obširna pravda zaradi strohnelih stropov pričela, uže so nam strohneli v drugič stropi, katero delo je bil glasoviti zabavljivec pl. Vesteneck, nekdanji c. kr.

vave ne toliko na dobro svojih rojakov, kolikor na korist drugim. Vse to vrši Slovenec držeči se gesla: na, pa daj.

Zakaj pa bi pameten človek ali društvo tolike daritve polagalo na oltar državi, ako je zato morano samo strašno breme mrzkih krivic nositi.

Glede na te in še druge razloge imamo vso pravico od c. kr. vlade zahtevati, da se Slovenci zjediné v jedno pokrajino, in da jim se združenim da narodna uprava, kar je iskrena želja vsakega naobraženega in narodu prijaznega domoljuba; le uresničenje te pomisli osreči Slovence. — Pomisel o zjedinjenji vseh Slovencev mora se naglašati v vseh zborih, kder tudi Slovenci zborujejo; vseh naših časnikov dolžnost je ta zahtev vedno ponavljati, v društvih mora biti na dnevnem redu, vsak prostak, vsaj vsak pastir, nekoliko pameten otrok bode prešinen od te potrebnosti, delaj in govori na zjedinjenje vseh Slovencev.

Domovina naša slovenska dozdeva se mi in v resnici je podobna črstmu, pa ranami

okrajni glavar v Litiji, stavbenemu društvu (Baugesellschaft) v Ljubljani izročil. Najraje bi se bilo brez garancije, zaveze in odgovornosti to delo izročilo, kar pa ni šlo, ker so se dobro po robu postavili modri možje krajnega šolskega sveta šmarijskega, tako da je stavbeno društvo moralo vsaj za jedno leto garancijo prevzeti.

Tako naj solidno — stavbeno društvo (Baugesellschaft) v Ljubljani zopet nove strope vtika, kakor boče v šmarijsko šolo!

Po razpisu je dobila novejši čas poštni urad v Šmartinem gospodičina Škremova, hči Planinskega g. Škrema, katera zdaj v splošno zadovoljnost tako redno in pošteno opravlja svojo službo, da se jej najmanjša reč očitati ne more. Poprej, posebno zadnji čas, metali so nam česopise, receptise in vse drugo, kakor psom kosti skozi okno, ali zdaj je vse drugače.

Iz ormoškega okraja 15. nov. [Izv. dop.] (Naš novi okr. šolski svet.) Zmaga sosednih ptujskih Slovencev pri volitvi v okrajni šolski svet nas je srčno razveselila; žalibog, da se naš okraj v tem oziru s ptujskim ne more enačiti, ker smo pri volitvi v okrajni šolski svet le s tremi kandidati zmagali, a z dvema propali. — Borba je bila huda, ker je le jeden glas odločeval, a če bi bili naši volilci prišli vsi, potem bili bi z vsemi kandidati zmagali.

Naš novo voljeni okrajni šolski svet še ni zboroval, ker še zastopnik učiteljev, g. Košar, ki je bil voljen namestu nepotrjenega g. Kosija, ni potrjen, toda o njegovem potrjenju ni dvombe, in od njega upamo, da bode, kakor je po volitvi sam obljubil, odločno na naši strani, brez ozira na ormoškega „musterlehrerja“ g. R. in njegovih pičlih pristašev. — Saj pa tudi drugače biti ne more in ne sme, ker g. Košarja smo volili narodni učitelj in on naj tedaj nas zastopa v okrajnem šolskem svetu. — G. Ravšla pa so volili nemški učitelji, in on naj jih zastopa, kjer hoče.

Kar se v obče novega okrajnega šolskega sveta tiče, nam narodnim učiteljem ni treba obupati, ker fanatičnih nemčurjev smo se znebili. — Gosp. D., ki je v novi voljen, o nas bolj zmerno misli, kakor njegovi somišljeniki in nas ne nakani v žlici vode potopiti. — Osobito pa nas veseli izvolitev g. Robiča; on je sam učiteljeval, ter pozna razmere ljudskega šolstva in njega učiteljstva. Razen te dobre lastnosti pa je zvest narodnjak, na katerega,

ker je samestalen gospodar, ne morejo naši nemški mogotci vplivati, še menj pa mu škodovati.

Želimo novemu okrajnemu šolskemu svetu uspešno delovanje in upamo od njega vse dobro za naše šolstvo.

Narodni učitelj.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 17. novembra. Justični minister je zaukazal graškej nadsodnji, da takoj oskrbi sodnijam potrebne slovenske tiskovine.

Domače stvari.

— (Gospod vitez Schneid.) Iz Gorice se nam piše: „Zdravje g. viteza Schneida obrača se uže na bolje. Blagi gospod zapušča vsak dan uže lahko po nekaj ur posteljo, se nekoliko sprehodi in spiše najnujnejša pisma. Zdravi ga g. dr. Rojec, jako več in mnogo izkušen mož. Nadejamo se, da bode visokorodni gospod kmalu ozdravel pod milim našim podnebjem, kajti zdaj je jako prijetna temperatura.“

— (Društvo združnikov) ima vtorek 22. novembra t. l. izredni občni zbor na čast 50 letnega doktorskega jubileja svojega predsednika dr. Frana Schifferja s sledečim programom: a) Društvene zadeve; mej temi predlog, da naj se imenuje 1 častni član; b) Govora: primarja dr. Dornika in profesorja dr. Valente. Po seji se zbero društveniki k banketu v hotelu „Evropa“.

— (V tajnej seji mestnega odbora ljubljanskega) prihodnjo soboto rešilo se bode mnogo prošenj za podeljenje domovinske pravice in meščanstva v Ljubljani.

— (Občni zbor) c. kr. kranjske kmetijske družbe v Ljubljani bode prihodnjo sredo v mestnej dvorani. Prične se ob devetih uri. Popoldne ob treh ima posebna sekcija kmetijske družbe za povzdigo konjerejstva v Kranjskej svoj občni zbor, tudi v mestnej dvorani.

— (C. k. trgovinsko ministerstvo) je ravnateljstvu knez Auerspergovih graščin na Dolenjskem in inženirju Josipu vitezu Wenuschu dalo za devet mesecev dovoljenje k tehničnim pripravilnim delom za lokalno železnico iz Ljubljane v Novomestu.

— (Umrli) je minolo nedeljo v Trstu Fran Andrejka, vladni svetovalec in ravnatelj c. kr. državnega knjigovodstva v pokoji, v 77. letu starosti. Mož je ohranil do groba čisto

ljubezen do domovine. Naj mu bode zemljica lahka!

— (Imenovanje.) G. dr. Stanislav Sterger imenovan je c. kr. sanitetnim asistentom. Oddeljen je okrajnemu glavarstvu v Logatci. Častitamo Logatčanom! Vrlega moža so dobili!

— (Čebelarsko društvo) ima v 24. dan t. m. v Ljubljani občni zbor na Starem trgu št. 10.

— (Pazite na pse!) Poroča se nam od tu, da je zopet pokazala se pri nekaterih psesteklina. In vendar vidimo še vedno, osobito pa zvečer, letati po ulicah pse brez torbice na gobci.

— (Zopet lep dokaz jednakopravnosti.) V Trstu ustanovila se bode po sklepu tamošnje trgovinske zbornice šola za risanje, katera bode imela 3 razrede s štirimi oddelki za razno obrt, kakor za mehaniko, zidarstvo, mizarstvo, slikarstvo. Ta šola bode imela pospeševati obrt, a menda le mej Lahji, in ne Slovenci, ker se bode poučevalo izključno v laškem jeziku.

— (Občinska volitev v Borovnici) vršila se je vtorek 15. dne t. m. Zavedni občani pravijo, da si slabšega občinskega starešinstva — namreč župana in svetovalcev — niso mogli izbrati. Zato tudi nij, da bi imena izvoljencev v listu priobčevali. — Pri tej volitvi se je pa vendar nekaj zgodilo, kar nas veseli in je posnemanja vredno. Nek odličen naroden odbornik nij hotel podpisati volitvenega zapisnika, ker je bil sestavljen v nemškem jeziku in tako za njim tudi drugi odborniki ne. G. okrajni glavar je na to dal sestaviti slovensk zapisnik, kar je povsem pravično in hvalevredno. Tako naj se dela povsodi!

— (Arheologična najdba.) V Pulji našli so pri kopanju ledenice iz grškega marmeljnja izsekan, rimskega cesarja predstavljajoč kip. Ta kip meri v višavo tri metre; delo je jako vkusno izvršeno.

— (Iz Črnomlja) se nam piše: I. Visoki nemški viteški red je za ustanovitev prostovoljne požarne brambe v Črnomlju zdatno podporo 100 gld. podariti blagovolil.

— (Iz Landeka) na Tirolskem se nam piše, da se je začela zidati železnica z Inomosta do Landeka. Železnica je deset milj dolga. Potrebovalo se bode pri gradnji te železnice mnogo delavcev. Kranjski delavci so

obsutemu telesu. Očevina naša hude rane dobiva v pisarnicah, kder se od strani uradnikov in sicer c. kraljevskih slovenščina navadno grdo lomi, kviri in pismeno ali ne rabi ali pa zlorabi; zvečine je celo odpravljena in tuje zijalo grozi se jo pogoltati in požreti; glavari in načelniki so skoro izjemno ljudje nam in našemu jeziku protivni, ne mareči in ne brineči se za istega točnost in pravilnost, obilne plače pa teknejo: — pšeničak troše tujci in naši nasprotniki v naši slovenske domovini, a domačini še pogostoma pogrešajo zbadajočega ovsenjaka.

Pogledimo v srednja učilišča, bodi si v gimnazije, realke ali učiteljska, učni jezik je povsod neslovensk, v učiteljstvu prevladajo tujci ali nemškutarčki, slovenski sposobnjaki pa morajo deloma v daljnji tujini službovati; ravnateljstva so nam redno tuja, povse protivna, ali konči jako dvomljiva. Nijenega srednjega učilišča nemamo slovenskega, še podturskoj vlado neso nabajale se tako nepovoljne prikazni, kakor za nas Slovence v pravno-ustavnej državi.

Slovenščina kot učni predmet ne more se nikakor popeti na častno pozorišče, da je obvezni predmet za vse učence po vseh učiliščih po Slovenskem, in vsled tega ljudje dovršivši srednja učilišča na Slovenskem po dognanih vseučiliščnih naukah dobivajo odlične službe pri nas, a neznaajo slovenski jezik postajajo nam redno kot nasprotniki, vsaj sovražniki, kar se ne bi godilo, da se slovenščina do jedra nauči od vseh učencev na Slovenskem, pohajajočih gimnazije, realke in učiteljska, česar zagovor in izvršitev živo priporočamo slovenskim poslancem. — Narodne učilnice neso niti ptič niti miš, nego šišmiš; vsaki nemškutarški nadzornik obrača stvar po svojem kopitu kljubu zakonom in točnim propisom. V najpoznejših dnevih kvare nam sovražniki učiteljstvo z mitami, samo da se od naroda odvrača in vsaka poštena značajnost gazi. Skvarjenost vlada. Volilni red nam je jako krivičen; za napredek v kmetovalstvu ne zgodi se skoro nič, akoprem kmetu razmerno nalagajo najtežja dačna bremena. Tako žalosten in še za-

lostnejši je kip slovenske naše domovine, — bremena neznosljiva, a pravic nikakšnih!

Pravi nam se, vsaj imate §. 19. državnih osnovnih zakonov, — imamo ga, imamo, pa samo na papiru, za nas je do tega hipa mrtvo-rojenec, v katerem se nijedna žilica ne giblje, §. 19. je kakor vsa druga obetanja, a od samih obetov še nikdor nij bil sit. Naši zahtevi so jako zmerni in trezni, mi zahtevamo samo to, kar drugi narodi uže dolgo in v polnej obilosti uživajo, namreč, da se uvede slovenščina kot narodov jezik v vse učilnice in urade na Slovenskem, in da se Slovenci združé pod jedno slovensko upravo. Do toga pa imamo vso pravico za toliko teška bremena, ktera so nam od države naložena. Na to posebno opozarjamo slovenske poslance, da nam to shode; hočemo je na vse kriplje podpirati po shodih, v društvih in na taborih; ako pa vlada ne bi se kazala voljna nam pravična biti, potem pa recite: srečno.

(Konec prih.)

povsod čislani in gotovo jim bodo tudi pri tej železnici radi dali mnogo zaslužka.

— („Slovenije“) III. seja tega tečaja bude v soboto dne 19. novembra ob 7. uri zvečer. Program: 1. Zapisnik se prečita. 2. G. Murko poroča o pripravah za Jurčičevo slavnost. 3. G. profesor Glaser čita: Rg-veda, najstarejši indoevropski umotvor. 4. Odbor odgovarja predlogom. 5. Slučajnosti. Locale: Zipferbierhalle I. Wollzeile 38. Souterrain Gostje dobro došli!

Lisnica uredništva. Gospod Hlavka v Ljubljani! Vi se spodbijate nad tistim odstavljnim korektorjem, ki od tu „Soči“ dopisuje. Radi priznamo, da Vas nismo menili v tistej polemiki in da nam nij prišlo na misel, da bodete Vi zategadelj se jezili. Toliko v Vašo tolažbo!

Tuji:

16. novembra:

Pri **Slonu**: Rosenberger, Danzinger z Dunaja. — Zencovich iz Trsta. — Podljubski iz Dolnjanskega.

Pri **Maliči**: Jeunekar iz Novega mesta. — Petter z Dunaja. — pl. Spinler iz Grada. — Friedrich iz Radovljice.

Dunajska borza 17. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	80	"
Zlata renta	93	"	70	"
1860 drž. posojilo	133	"	—	"
Akcije narodne banke	832	"	—	"
Kreditne akcije	361	"	80	"
London	118	"	35	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	37 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	59	"
Državne marke	58	"	—	"

Ker se nijsem mogel pri vseh prijateljih pri odhodu v Ameriko posloviti, storim to na tem mestu in kličem vsem vrli pozdrav!

Na zdar!

(657) Josip Švajger.

Podpisani izdeluje vsake vrste

pušk za lov in streljanje v tarčo

po najboljših in najnovejših zistemih po jako nizkih cenah. Prenaredbe in poprave se brzo oskrbijo; isto tako prodajam vsake vrste lovske priprave. — Za dobro delo se jamči.

Fran Gahlert.

(656—1) puškar v Borovlji (Ferlach).

Zobni zdravnik

DR. HIRSCHFELD
z Dunaja

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure in od 2. do 4. ure v hotelu „pri slonu“, sobe št. 46 in 47 in ob enem naznanja p. n. bolnim na zobeh, da ostane tukaj samo 4 do 5 tednov. (654—1)

Zaloga vina

vdove Marije Jazbec,

ulica Ghega št. 3 v Trstu.

V zalogi ima izvrstna

isterska vina, teran, prosekarja, muškateljca. (655—1)

Prevzame tudi vina v razpošiljavo ter zagotavlja v vseh zadevah vestno in natančno izvršitev.

Gostilna „pri ogrskej kroni“ v Zagrebu.

(Hôtel zur ungarischen Krone.)

Podpisani naznanjam sl. občinstvu, posebno potnikom iz slovenskih pokrajin, ki pridejo v Zagreb, da sem dne 1. novembra t. l. zopet prevzel

gostilno „pri ogrskej kroni“

v Zagrebu, sredi mesta, v ilici, blizu Jelačičevega trga.

Naj se vsakteri potrudijo k meni priti, ki želi biti dobro postrežen; pripravljena je zmirom najboljša pijača in izvrstna kuhinja, a še posebno priporočam potujočemu občinstvu snažna in cena prenočišča, v obče pa obetam, da bodem vedno skrbel z vso močjo za to, da bodo moji gosti zadovoljni s postrežbo, kakor tudi z nizkimi cenami.

Pri vsakem dohodu železniškega vlaka stoji na kolodvoru moj omnibus.

Janez Kregar,

(647—2)

gostilničar.

EPILEPSIJO

(božjast) ozdravi indijski zeliški sok, ki se kot posebnost, da kot jedino sredstvo z najboljšim uspehom rabi zoper božjast. (218—17)

Božjastni se hitro in srečno ozdravi, ako štirikrat ali petkrat na dan tega soka po 15 kapljic na sladkorji zavžije. Celo najstarejša in najzlobnejša bolezen se ublaži in naposled popolnem odpravi.

Dobiva se flacon po 20 kr. v skoraj vseh lekarnah Avstro-Ogerske, a v Ljubljani ima ta sok lekarnar g. Julij pl. Trukóczy, v Jičnu pa prirejevalci Rudolf Stahl, emer. lekarnar.

S pošto se menj kot 2 flacona ne pošilja.

Cené ure!

Po poštne povzetji pošiljam in če poslatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.

1 oylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5.25.

1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj gld. 7.25.

1 srebrno anore-uro z verižico; prej gld. 25 — zdaj gld. 11.25.

1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 15.

Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.

Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.

Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile, Wien. (544—6)

Prodaja vina.

Iz 1881. leta belo vino gld. 11.—

„ 1880. „ „ „ „ 12.—

„ 1879. „ „ „ „ 15.—

„ 1880. „ pravo vinsko žganje „ 32.—

„ 1880. „ prava slivovka „ 38.—

Oferira se pr. hektoliter.

Josip Kravagna,

(625—5) v Ptui, Štajerska.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenost, kisel podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glavna ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. — Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmid; Kranj: lekar Drag. Savnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravičeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—12)

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Jamčevalni fond:

goldinarjev 4,500.000 avstr. velj.

Dunajsko zavarovalno društvo zavaruje

gratis v prvem letu
za dobo 6 let (393—10)

bivališča in gospodarska poslopja začne se torej vplačevanje premi pri takovih zavarovanjih stoprv v drugem letu v 5 letne obroke razdeleno.

Glavni zastop v Ljubljani Glavno opravilstvo v Gradci

pri

Jakobu Dobrinu,

pri

G. Micori,

franciškanski trg h. št. 45. Jakominijev trg h. št. 11.

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nimaajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešneje se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na očeh, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh bolezni. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane z jako častnim pismom dvornega svetnika Pišha.

Jedna skatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem skatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—2)

Philipp Neustein

Svarjenje! Vsaka skatljica, ki nima firme: Apotheke zum heiligen Leopold, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje.

Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.